

บทคัดย่อ

การเติบโตทางเศรษฐกิจจากการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในทั่วทุกภูมิภาคของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ส่งผลให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมากเพื่อขับเคลื่อนอุตสาหกรรมดังกล่าว ดังนั้น เพื่อป้องกันผลกระทบทางด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว การศึกษานี้ จึงเลือกศึกษาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่บนเส้นทางระหว่างภาคเหนือตอนล่าง 1 ของประเทศไทย (ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย ตาก และเพชรบูรณ์) ไปยังจังหวัดแพร่ พะเยา และเชียงราย ผ่านสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ได้แก่ แขวงบ่อแก้ว และแขวงหลวงน้ำทา) และสาธารณรัฐประชาชนจีน (ได้แก่ เมืองสิบสองปันนา เมืองคุนหมิง เมืองต้าหลี่ เมืองลี่เจียง และเมืองเฉิงตู) ซึ่งเป็นหนึ่งในเส้นทางท่องเที่ยวที่กำลังอยู่ในความสนใจของประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นที่แนวทางการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสังคมและวัฒนธรรม และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว (ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า การเดินทาง และกิจกรรมท่องเที่ยว) ของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีบทบาทสำคัญเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน เฉพาะด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม และนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) และ TOWS Matrix เพื่อให้ทราบถึงกลยุทธ์ที่เหมาะสม และพิจารณาเลือกกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแต่ละประเทศ เพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนานโยบายดังกล่าวต่อไป

จากการศึกษา พบว่า การบริหารจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของประเทศไทยสอดคล้องตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาส่วนใหญ่ มีโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว ทั้งด้านที่พัก และร้านอาหาร โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรพัฒนาระบบการจัดการขยะ การมีส่วนร่วมระหว่างคนในชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชน การผลิตและจำหน่ายของที่ระลึกที่มีอัตลักษณ์ การควบคุมสถาปัตยกรรมของสิ่งปลูกสร้างใหม่ ระบบขนส่งสาธารณะที่สามารถเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว มีราคาที่เป็นมาตรฐานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงมาตรการการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่กระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนและปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว สำหรับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (แขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงน้ำทา) จากการประเมินแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา พบว่ามีความพร้อมในการรองรับเฉพาะด้านที่พักเท่านั้น แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ขาดการปรับปรุง ซ่อมแซม และบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ แหล่งท่องเที่ยวควรได้รับการพัฒนาด้าน

ความสะอาด ควรปรับปรุงมาตรฐานการให้บริการและทักษะของพนักงานด้านการบริการของร้านอาหาร ควรมีการตรวจสอบสภาพความพร้อมของรถโดยสารสาธารณะ ที่อาจส่งผลต่อความปลอดภัยของผู้โดยสารและการปล่อยมลพิษทางอากาศ รวมถึงควรดำเนินการตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะเรื่องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และคงไว้ซึ่งสภาพธรรมชาติที่บริสุทธิ์ของประเทศ และสำหรับสาธารณรัฐประชาชนจีน (เมืองสิบสองปันนา เมืองคุนหมิง เมืองต้าหลี่ เมืองลี่เจียง และเมืองเฉิงตู) มีความพร้อมในทุกองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ได้เสนอข้อเสนอแนะดังนี้ ควรให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาสากล (อังกฤษ) เพื่อลดอุปสรรคการสื่อสารระหว่างนักท่องเที่ยวต่างชาติและผู้ให้บริการ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพของแหล่ง หลีกเลี่ยงการปรุงแต่งแหล่งท่องเที่ยวด้วยแสงไฟ หรือเสียง ที่มากเกินไป และการดำเนินการที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนดั้งเดิม

คำสำคัญ: การพัฒนาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน, ภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย

เอกสารฉบับนี้จัดทำโดย Teetat Prachumrat
จากระบบคลังข้อมูลงานวิจัยไทย (TNRR)
เมื่อวันที่ 02/02/2024